

Hjertebank i Gambia

- ansvarlig turisme

Jeg er i Gambia, en liten vest afrikansk landstripe med store smilende øyeblikk i møter med mennesker. Et næringsrikt påfyll av farger, varme, og ekte engasjement som får sansene raskt ut av vinterdvalen. Mitt bidrag, som ansvarlig turist, er blant annet å gi energi til det daglige gambiske brød, slik at lokalbefolkningen høster overskudd til å leve av turistnæringen.

Du velger selv om du bare vil feriere på hotellområdet, i skjul for den ubehagelige fattigdommen, eller inhalere sterke inntrykk og oppleve gleden av å bruke feriepengene på produkter som er skapt her.

TEKST | VIGDIS JORDAL FOTO | FREDRIK PETTERSEN

Flyet nærmer seg rullebanen, nær hovedstaden Banjul. Jeg skimter klyn-ger med skur i et flatt, tørt landskap, innslag av høyreiste palmer, fritt for «skyline». De første som møter meg på flyplassen er ivrige, vennlige бага-sjebærere som ønsker seg alt av valuta for å hjelpe til. Jeg er fattig på dalasi. Vekslingskontoret sørger for å utstyre meg med en gedigen klam pengebunke. Hver seddel med sin historie om hardt arbeid, svette og håp. Så enkelt var det for meg å bli rik, i det tredje fattigste landet i Afrika. For 1000 norske kroner mottar jeg en vanlig månedslønn på 4000 dalasi og bruker med en gang 40 på en herlig kald Jul Brew øl.

Optimistisk tid

Utenfor ankomsthallen venter biler, de fleste i dårlig forfatning, lokale guider, en og annen modig ku, gribber og en geit. Den varme luften er annerledes - for meg magisk. Veien ut fra flyplassen til turistområdet er asfaltert. Det tok ti år å utvikle den. Reklameplakatene langs de forsøplede veikantene er med få unntak adressert mobilleverandører. Det første tegnet på drømmen om å bli Silicon Valley of Africa. Vi passerer det som lenge var det eneste lyskrysset. I nabolandet Senegal er lyskryss vanlig, utviklingen har kommet lenger i den tidligere franske kolonien. Det samme

Ansvarlig turisme er bl a å la seg friste av deilig frukt fra kvinnelige strandseilgerne.

gjelder høyere utdanning, dette takket være franskmennene. Gambia ble overlat til seg selv i 1965, etter kolonitiden med England. «Gentlemennene» forlot landet uten å legge igjen noe som helst til det gambiske folk.

Tiden er nå optimistisk og landets universitet ble etablert i 1999. I førersetet, som rektor, sitter nordmannen Andreas Steigen, vice chancellor, en stilling som rapporterer direkte til presidenten. Høytidsstemt spilles marsjer under utdeling av vitnemål til nye kunnskapsformidlere fra universitetet, én av fem er kvinner. Det spares ikke på politioppbud, dyre biler, blålys og sirener når presidenten ankommer. I rektors tale, som selvfølgelig vises på nasjonalt fjernsyn, hilser han spesielt velkommen «eight Norwegians under the leadership of Ms Linda Veraasdal. They are in The Gambia to study responsible tourism». President Yahya Jammeh følger visjonært opp. Han ønsker at kunnskapen skal føre til at hans folk, i løpet av en tiårs periode, også reiser som turister.

Det virkelige livet i Gambia

Jeg våkner til lyden fra moskeen. Det afrikanske lyset er ikke kommet på ennå og det er tid for morgenbønn i landsbyen ved Brefet Camp. Jeg ligger

Makasutu – «den hellige skogen»

HDD
HARD DISK DRIVE

micro
SD

Everio

For Every You

Everio G series

EURO2008
Audio-Technica

JVC
The Perfect Experience

Stor innlevelse på musikkskolen til Alagi M'Bye som jeg tidligere opplevde som kora spiller under Vossajazz sammen med gitarist Knut Reiersrud.

i sengen på et fargerikt batikklaken, beskyttet under myggnettingen - i en finerhytte med tak av bølgeblikk. Jeg erindrings en kjølig, naturlig stille natt selv med bjefing fra hunder, svake trommerytmer og eimen av bål. Naturopplevelsen forsterkes av en fantastisk soloppgang, det rosa, vakre afrikanske lyset flommer over Gambia floden, selve pulsåren i det hjertevarme landet. Det rike fuglelivet i regnskogen starter dagen flerstemt, mens en ape svinger seg lekent i et majestetisk gammelt Baubab tre, selve symbolet på Afrikas røtter. Omgivelsene minner om Jungelboken, men du treffer ikke løvenes konge en tidlig morgen på savannene i Gambia. Den største skatten er menneskene - kulturen fra de åpne glade menneskene. Ved solnedgang kommer hele landsbybefolkningen med vandrende letthet hit til floden. Først mennene med barske, bare overkropper, spyd, kniver, flammer. Ritualet starter rolig og forsiktig med en høvding som symbolsk planter et tre, deretter heftige rytmer. Den dramatiske dansen, sangen fra kvinnene i fargerike drakter, store barn i finstasen, de aller minste i taktfulle bevegelser på mammas rygg. For hver mann, er her minst fire koner. Den store barneflokk holder sammen,

de har ingen leker, men de har så mye lek og latter i seg. Søkende blikk kikker nysgjerrig på «Two Bobs» - hvite mann. De er oppriktig til stede i stemningen. Før mørket setter inn, rusler de harmonisk tilbake. Først til torget der vannpumpen står, deretter hver familie til sine enkle hus, uten strøm, uten materielle goder, men lykkelige for å ha hverandre, og for at jeg, som turist har valgt å besøke deres territorium. Brefet Camp drives i sin helhet av lokalbefolkningen og alle nyter derfor godt av meg som turist. Til gjengjeld opplever jeg vakker fauna, flora og ikke minst fantastiske møter med mennesker som majoriteten av charterturistene ennå ikke har oppsøkt.

Bevaringsverdig turistnæring

Som ansvarlig turist kan du besøke eller bo på steder som eksklusive Makasutu Culture Forest, et eventyrland omkranset av frodige mangrove trær ved Gambia floden. Makasutu byr på unik naturopplevelse som inkluderer smaken av palmevin. Eller hva med det nye Sandele Eco Retreat, bygd opp etter gammel islamsk arkitektur ved den uberørte tropiske Kartong stranden. Begge steder har en fantastisk økovenlig helhet, som innebærer så

HDD
HARD DISK DRIVE

micro
SD

Everio

For Every You

Everio G series

mye mer enn gjenbruk av håndklær. I minste detalj er det tatt hensyn til å bevare miljøet - til fordel for alle, både de lokale og oss turister. Drivkraftene bak er engelske ildsjeler med spennende historier og lidenskap for den afrikanske levemåten.

I mellom utflyktene - la deg friste av det herlige, rene Atlanterhavet og strendene, fordøy opplevelsene sammen med forfriskende oppskjært frukt av banan, mango, papaya, ananas fra en kvinnelig fruktseiger eller en oppvikkende, ferskpresset juice fra en mannlig juicepresser. De har til felles å være medlem av ASSET - Association of Small Scale Enterprises in Tourism, en organisasjon som støtter små skala bedriftene og hjelper til å binde dem sammen med turistene. Stimuleringen til å skape sin egen arbeidsplass har bidratt til økt engasjement og deltakelse også blant selgerne tilknyttet markedene, taxisjåfører og eiere av små gjestehus.

Hjertebank og hvilepuls

Tidlig morgen, bussen humper sakte av gårde på veier av sand. Under denne naturlige massasjen betrakter

Kanskje får hun anledning til å være turist om noen år?

jeg kvinner som jobber, de henter vann som fraktes på hodet i store kanner. Mange er allerede godt i gang med arbeidet på jordene eller på markedene. De venter på turister som vil kjøpe selvdyrkede peanøtter, håndlagde trommer, nydelige bøker av resirkulert papir eller en afrikansk designkjole fra systuen. Det er kvinnene som gjør jobben i Gambia. Alle kvinner er, uten unntak, flotte i klærne, uansett om de arbeider i en skitten markedsbod eller plukker østers i elven. Det er få menn å se på denne tiden, en og annen har stått opp og samler ved til bålet. Ingen har dårlig tid, det er ingen som skynder seg i Gambia. Det haster ikke, no problem! Den herlige, avslappede formen gir hvilepuls selv til min hjertebankende opplevelse. Noen barn trasker langs den støvete veien, glade, på vei til skolen. De vinker begeistret til den ansvarlige turist som er underveis tilbake til sjarmerende Dalaba Residence, et gjestehus med åtte rom, eid av en kvinne som har våget å satse.

Grep om problemene

Det er solen og den brede kyststreknin-gen med urørte strender som førte det første svenske charterflyet hit allerede i 1968. Det ressursvake landet hadde ingen turistplan og begeistringens rus førte til bivirkninger som alkoholisme, prostitusjon, tigging og oppblomstring av «busters», masete strandgutter. De siste årene har Gambia tatt grep om problemene og, som et av få land, utviklet en nasjonal plan for ansvarlig turisme. Interaksjonen mellom lokalbefolkning og turister omfatter også å finne alternativt levebrød til fiskerne, som mister sitt område til fordel for turistanlegg, som stort sett er europeisk eide med importert mat på menyen.

Du vil ikke angre på å ta de to ekstra flytimene videre fra Kanariøyene, for Gambia innbyr fremdeles til eventyrlig uberørte naturopplevelser. De venter som perler på en snor, aller mest på ansvarlige turister som tar vare på naturarven og menneskene.

VERDT Å VITE

Jeg reiste med Ving som er eneste norske charterselskap til Gambia. Ving flyr fra Gardermoen hver mandag morgen fra oktober til april. Reisetid er ca ni timer med mellomlanding på Tenerife. www.ving.no. Gambia Experience selger pakketurer hele året. www.gambia.co.uk

I Gambia besøkte jeg flere steder og prosjekter hvor turismen har hatt en betydning for lokalsamfunnet i form av lokal økonomisk vekst, økt samfunnsansvar og miljøhensyn. Jeg fikk innblikk i hvordan ansvarlig turisme fungerer i landet. www.ansvarligturisme.org.

Tidsforskjellen er en time og du unngår jetlag! Husk vaksiner og malaritabletter.

Ving tilbyr hotell i ulike klasser og et bredt utfluktsprogram. Du kan også bare kjøpe flybillett om du ønsker å bo på et ansvarlig turismehotell.

I Gambia finnes mat for en hver smak. Havet er rikt på fisk som baracuda. Prøv også nasjonalrettene «Domado», kjøttsaus med peanøttsmør servert med ris, eller «Chicken Yassa», kylling kokt sammen med lime, løk og pepper. Gambia har tørt tropeklima med vakker, grønn regntid mai, juni og juli.

Det er et stabilt land å besøke med lite kriminalitet, men vær oppmerksom på at lommetyver kan falle for fristelsen, særlig på stranden etter mørkets frembrudd.

Republikken Gambia har 1,5 millioner innbyggere, 85 prosent er muslimer. Det offisielle språket er engelsk. I Senegambia området finnes fire store folkegrupper Mandinka, Wolof, Fula og Jola, som alle har sin atskilte historie, musikkultur og stammespråk. Nyttige nettsider:

www.asset-gambia.com
www.visitthegambia.gm
www.makasutu.com
www.sandele.com
www.ecco.gm

www.great.no

NORDMANNS-REISER

AMERIKASPECIALISTEN 25 år i 2008

USA

Reis til USA med noen som kan det!

California, Las Vegas, Midtvesten, Florida, Hawaii, New York

Bilferie, storbyferie, tog, badeferie, familieferie

- vi skreddersyr din Amerikareise!

REISEGARANTI
RGF
FONDEN

www.nordmann.no
21 60 98 80 • 53 20 99 50

NRF
NORSK REISEBYVIRTLIN